רבית כספ מנין. שטובר לקח בלוה שני על רבית: פ"ע. בלוה כסף מה"ט אם חיט ענין לנשך כספ שכבר נחמר לך תשיך • פי' לפילו לי לא כתב לנא לך תשיך לחיך כסף תוכל הוי ידעינן נשך בכספ ותוכל ואי כתב לך תשיך לחיך כסף תוכל בהם חיט ענין ונשך תוכל בהתי לג"ם ונשך נמי רבית כספ ואוכל בהם ואוכל בהתי לתוקמי נשך במלוה בהם חיט ענין לנשה והויא ג"ם מופנה מצני לדידים והייט דקתמר בסמוך מה לוה לך חלקה כו' דהכל כתב בלוה וכי קתמר נשך בתוכל מנין ת"ל נשך תוכל ולה מכשך מפיק לנא מתוכל גרידא דקתי לנא תשיך וה"ק ת"ל נשך תוכל בלוה וגב"ם מפיק ליה במלוה ות"ם כיון דכתיב כל דבר לפילו למה לי [א] ות"ל למדרש כלל ופרט וכלל לא תשיך כלל כסף תוכל פרט כל דבר חזר וכלל מה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון כו' יצתו קרקעות שאין ממיו ממון וכן מסמע פרק נערה (כתובות דף מו:סוף ד"ה מתיתי) דקתני רבי יהודה אומר חייב חייב עד שיכתוב לחתיתי ("אומת אומתי) בעי ר' ירמיה שכרש בקרקע מהו לו בפחות מש"פ מהו ואי שייך רבית בקרקע מה להלן פטור לקח כאן פטור ת"ל לא תשיך והדתמר בערכין (דף ל"ו: ושם) גבי בתי ערי חומה רבית גמורה היא והתורה התירה שהם הלוה מעות על הקרקע לבל קרקע בקרקע לפשר דשרי מן התורה:

כרי ביה כספך לו תתן בנשך ובמרבית • וה"ג בפ"ק דע"ז (דף כ: ושם ד"ה מחל) ופרק בל שעה (פסחים דף כח: ושם ד"ה ליכתב) ופרק כל הבשר (חולין דף קיה: ושם ד"ה מן) לגר תגר בשערך תתננה ולבלה לו מכור לנכרי ודיים לגר תתננה ומכור תתננה ומכור לנכרי ולפילו מלן דפליג הייט משום דכתיב לו לחלק ות"ם בפ"ק דקדושין (דף נב: ושם) לח בעו רבנן למדרש כך' יוסי הגלילי מפני שיבה תקום והדרת תקום והדרת פני זקן ול"ל משום דלין מפני מיושב תוהדרת ולח תקום לפני זקן והח דתמר התם וכבר לי כתיב מפני שיבה תקום והדרת תקום והדרת פני זקן כדתמרת הייט משום

גזירה שוה לח גרוך • *וות"ם קרח למה לי וי"ל לתין שום תריסות לגון בפסוק תלת שכתוב גרך ומרבית זה לזה: **אמרי** הכי נמי • וות"ם והח לתין מזכירין מן הדין וי"ל דגזל לתו כביתך לעשה טוח כדתמרינן פרק שלוח קן (חולין קמ"ו) ומעשה דתין מזכירין מן הדין הוה מלי למימר לעיל דלח דעדיפת קתמר לתפילו מדיעת לח תתי: **אלא** לתו דגזל למה לי לכתוב שכר שכיר • וות"ם ולוקמיה בגזל וכגזל עבדים דלח תתי מרבית ותוכלה לתין תוכלה לעבדים כדקתמר לעיל (דף ט:) *והכי קרקע חייט בגזלה חייט לתו מן המקרח * חלח משום דתי לחפשר לחזיר ממקומה לחבל עבדי דייקי הע"ג דהוכקו לקרקעות יעבור בלח הגזל *): **לעבור** עליו בעבי לתוין • וות"ם ולוקמיה בגזל גופיה ולעבור עליו בעבי לתוין וי"ל משום דלח לקי מלגלו דגזל משום דיתק לעשה ודרים רעך ולח כעבי ולריכי דתי כתב גזל דלח ערח פירות דשמח נפלו בירושה לו מעיקה לו מפגה לחבל שכר שכיר דטרח כעבי עמי לחכור והשתה הח מוקמינן הכח תתי לח העבוק לח רעך ולח תגזול כולה קרח בעושק שכר שכיר וי"ל דדרים מדשמיך רעך ללח תגזול ותפקה בלשון גזילה למימר דגזל כעבי עבי ות"ח ס"ד למימר דגזל כעבי עבי ותכי ס"ד למימר דלעלעיך קרח למעוטי הלח ביטרחל גופיה לח ידעינן גזל חלח מרבית ותוכלה ורבית עבי בכעבי עבי בכעבי תשיך ותוכלה עמי דכתיב עמיך ודרשינן לעיל (דף עט:) עם שתתך בתורה [ובמלוה] וי"ל דהוה מסרינן גזל כעבי מוסכלא לח כל העמים דלרבינן מיהתם בהגזל בתרח (ב"ק דף קיג:) שגזל כעבי בתוך דזוקק לסור שהם מסוריס ביד עבי קרקע:

שהולה

הגהות הב"ח

(ה) גמ' חלוך לך תתן במרבית כדקתמרת:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה חם • וי"ל למדרש כו'. נ"ב ובכ"מ תולק:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה גזירה וכו' וח"ת קרא למה לי. עיין נדרים ד' ג מ"ת בר"ן ד"ה לגזור מדר:

שימה שימה כ"ע

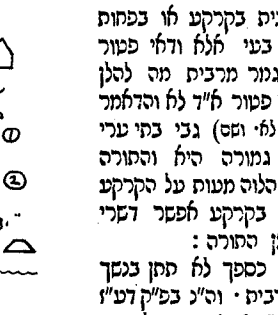

*) [פתחו התוס' נגטון ות"ח ולח כתבו שום תירוץ ועיין רש"ל וכן דקדק מהכתוב"ת בתוס' פסחים לו: ד"ה תוניא ועיין זה תוני התוס' סוטה נב. ד"ה ועיין וכזכתים ס. ד"ה הח וסם ז: ד"ה מה עוד שם מה. ד"ה ותתי עוד שם עט. ד"ה תמרו וסם קמו:

*) ערוך (ערך לה לאחרון)

*) [ועי' תוס' יומח נכ: ד"ה שתח]

ועי' תוס' סוכה כ: ד"ה וקרקע

*) [ועי' תוס' יומח נכ: ד"ה שתח]

ל"ל דהח דקרקע בדלי"ת מכר"ם עיין רש"ל ועיין בספני כ"י